

מזיכרונותיה של דוניה רוזן:

גילויי אנטישמיות בבית-הספר קוסוב, גליציה

זכורתני: ליל שבת. סדר קפדני שורר בכל פינות הבית, סבתא מכסה את השולחן במפה מבהיקה בלובנה. מכינה חלה, מדליקה נרות שבת; נוגה הנרות משתפך בנעימות בכל החדר ומצב רוח חגיגי משתרר בכל. שונה היה ערב זה מכל שאר הערבים. איש לא העיז לעבור את מיפתן הפונדק ולדרוש כוסית יי"ש. שקט ושלווה היו מסביב. סבא ציווה לכסות היטב את החלונות ולהגיף את התריסים ועמד להתפלל. ואחר-כך קידוש.

"לשם מה צריך להגיף את התריסים?" שאלתי.

"יכול מישהו לזרוק אבן" באה תשובה. פחד נסתר חדר אל לבי. אהבתי ערב זה – כה נעים היה – ומדוע זה יבוא מישהו ויפריע לנו – חשבתי בלבי. אך היה זה רק רגע של פחד. למחרת היום לא הוספתי עוד לחשוב על כך, ושוב הייתי ילדה שאננה ועליזה.

כשמלאו לי שש שנים, הביאו אותי בפעם הראשונה לבית-הספר. הייתי היהודיה – כך קראו לי – היחידה בכיתה. שתיתי בצמא כל מלה שיצאה מפי המורה. עולמות חדשים נתגלו לפני, סודות שלא שמעתי עליהן מימי. דימיתי בנפשי, כי כאשר אעבור את ההר המתרומם שליד ביתנו, אראה לנגד עיני ארצות חדשות המבדילות בין הרים ונהרות, ושם הרחק, באופק – אראה ים נרחב וסוער. הרגשתי עצמי בטוב בין ילדי האוקראינים, אולם לפעמים, כאשר חברי וחברותי כינו אותי בשם "יהודיה", חזר הפחד הטמיר, אותו אי-השקט המוזר התגבר והלך בקרבי.

"הן אינני שונה מהם", הרהרתי בלבי, "אותם הרגשות מקננים בלבותינו לגבי ההרים הגבוהים הסובבים אותנו, השדות הירוקים והנהרות הזורמים – ומדוע בבוז כזה מבטאים הם את השם "יהודיה"? " המשכתי לשחק אתם, ביליתי רוב זמני בחברתם בבית-הספר ומחוץ לכתליו. עברו שנים – ואי-השקט שלי גבר והלך.

מקור: דוניה רוזן, ידידי היער, יד ושם, ירושלים תשמ"ה, עמ' 16-17.